Velike mogućnosti brodogradnje

Prije nego je došla na direktorsko mjesto Metal Sharka Croatia Teuta Duletić ostvarila je karijeru u Brodosplitu gdje je obnašala funkciju direktorice razvoja, prodaje te je bila savjetnica Uprave.

– Kao žena ovaj posao nalazim iznimno kreativnim, dinamičnim i zanimljivim te bih savjetovala dobre učenice da razmišljaju o studiju brodogradnje kao vrlo kvalitetnoj mogućnosti prilikom odabira svoje buduće karijere. Želja mi je naglasiti mladim, perspektivnim učenicama i učenicima mogućnosti koje studij brodogradnje pruža pošto sam već na studiju imala mogućnost raditi s vrhunskim znanstvenicima u Hrvatskoj, Lisabonu i Londonu te slijedom toga i ostvariti karijeru u Brodosplitu, a u konačnici nam je i američki principal odlučio udijeliti svoje povjerenje, naglašava Duletić.

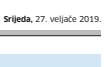

RIJEČKI TEHNIČKI FAKULTET PRIVUKAO VODEĆEG MALOG BRODOGRADITELJA IZ SAD-a

Američki Metal Shark odabrao Rijeku zbog znanja inženjera

Hrvatska je prva zemlja izvan američkih granica gdje je Metal Shark koji ima više od 700 zaposlenih otvorio svoj ured. Intencija je da riječki ured naraste na četrdesetak zaposlenih. Danas Metal Shark u knjizi narudžbi ima 41 ugovoreni prototip od kojih svaki za sobom vuče seriju brodova, čime ukupan broj fizičkih plovila koje je potrebno izgraditi prelazi brojku 500

Ingrid ŠESTAN KUČIĆ

Započetkom godine vodeći američki mali brodograditelj Metal Shark u Rijeci je otvorio ured koji je u samom startu zaposlio petnaestak inženjera brodogradevne, strojarske i elektrotehničke struke čiji je zadatak projektirati gotov proizvod koji svoje fizičke obrise poprima u američkim brodogradilištima. Iako je Metal Shark Croatia s radom započeo unatrag dva mjeseca riječki inženjeri trenutno rade na dvanaest projekata, a direktorica Teuta Duletić pojašnjava kako se radi o vodećem američkom malom brodograditelju specijaliziranom za projektiranje i gradnju brodova zahtjevnih tehničkih performansi neophodnih za kvalitetnu vojnu namjenu, zaštitu morskih granica, zadaća borbene i logističke potpore, spašavanje, gašenje požara, obalne straže, tegalj kao i širok spektar komercijalnih primjena kao što su putnički katamarani, luksuzne jahte, plovila za rekreaciju i mnogi drugi.

– Metal Shark je u stopostotnom privatnom vlasništvu obitelji Gravois i Allard. Tvrtka datira iz 1986. godine kada je današnji suvlasnik Jimmy Gravois kreirao s projektiranjem i gradnjom rekreacijskih plovila iz aluminija, dok propulzivan rast započinje početkom 2000-ih po pridruživanju drugog suvlasnika, Chrisa Allarda. Tada je Metal Shark krenuo intenzivno raditi za američku vojsku i mornaricu. Grupacija Metal Shark je donedavno djelovala na tri lokacije u američkim saveznim državama Louisiana i Alabama, odnosno u okolici gradova New Orleans i Mobile, gdje projektira i gradi brodove od aluminija i čelika s trenutnim kapacitetima koji podržavaju gradnju brodova duljine do 120 metara, dok nije odlučila svoje horizonte proširiti i na europski kontinent – točnije u Hrvatsku, pojašnjava Duletić.

> *Ono što Metal Sharku nedostaje jako su kvalitetni kadrovi, a to ima Tehnički fakultet. Stoga se planira regrutirati studente još za vrijeme studija, razmišlja se i o stipendijama te o uključivanju studenata nižih godina u projektantski proces*
>
> Teuta Duletić

Deficit inžinjera

Hrvatska je prva zemlja izvan američkih granica u kojoj je ta tvrtka koja broji više od 700 zaposlenih otvorila svoj ured, a potraga za pogodnom lokacijom za širenje poslovanja počela je prije dvije godine. Razlog se, kaže direktorica hrvatskog ureda, krije u američkoj deficitarnosti inženjerskog kadra.

– SAD ima 360 milijuna stanovnika i nedovoljno fakulteta sposobnih obrazovati konkurentan kadar koji je potreban brodogradevnoj industriji. Slijedom ograničenih inženjerskih resursa koje posjeduje u Sjedinjenim Američkim Državama grupacija Metal Shark je prije dvije godine započela intenzivno tragati za načinima proširenja svojih projektantskih kapaciteta koji će se, uz kvalitetnu i pravovremenu podršku na ugovorenim komercijalnim projektima, moći fokusirati i na različite razvojno-istraživačke i inovativne projekte koje Metal Shark redovito razvija sa svojim globalnim partnerima kao što je i etablirana nizozemska brodogradevna velesila Damen. Prenada su u užem izboru za proširenjem inženjerskih kapaciteta, iz perspektive američkog brodograditelja, nakon detaljno odrađenog snimanja stanja, ostale Hrvatska i Poljska, posjetom Rijeci u listopadu prošle godine, Metal Shark se uvjerio da Hrvatska posjeduje veliku maritimnu tradiciju, brodogradilišta, etablirane inženjerske tvrtke te jake tehničke fakultete sposobne izvijediti kvalitetan inženjerski kadar, ističe Duletić.

V. VORALIĆ

Značajnu ulogu, dodaje, u finalnom odabiru Hrvatske odigrao je i posjet američke delegacije Tehničkom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, odnosno radni sastanak s dekanicom prof. dr. Jasnom Prpić-Oršić i prodekanom za poslovne odnose prof. dr. Duškom Pavletićem koji su izrazili spremnost za intenzivnom suradnjom na razvojno-istraživačkim projektima, ponudili svoju stručnost i resurse na raspolaganje kao i želju za sudjelovanjem studenata na različitim industrijskim projektima, izradom stručnih programa i diplomskih radova za konkretne projektne zahtjeve iz industrije, stručnom praksom te razmjenom znanja i iskustava s američkim sveučilištima. Tako se vodeći američki mali brodograditelj baš u jeku aktualnih negativnih događanja oko riječkog škvera odlučio osnovati ured u Rijeci.

Stipendiranje studenata

– Krajem prošle godine Metal Shark se odlučio svoje kapacitete pojačati inženjerskom tvrtkom Metal Shark Croatia koju danas promatra kao potpuno ravnopravan, dislocirani projektni ured brodogradilišta okrenut prema svoobuhvatnom razvoju prototipa i ostalih razvojno-istraživačkih projekata. Metal Shark Croatia već broji petnaestak zaposlenih inženjera različitih profila i struka zaduženih za razvoj projekata od preliminarne faze, odnosno inicijalnog dizajna broda i osnivanja plovnih objekata, preko klasifikacijske i funkcionalne dokumentacije do izvedbenih te radioničkih nacrta potrebnih za gradnju broda. Petorica naših inženjera trenutno se nalaze na obuci u Sjedinjenim Američkim Državama gdje se osim s radom u naprednim inženjerskih softverima upoznaju i s procesima gradnje te procedurama funkcioniranja samog brodogradilišta. Kako je Metal Shark Croatia uključen u tehničke pregovore s klijentima i prije samog izvršenja ugovora u kontekstu izrade detaljnog tehničkog opisa i općeg plana, poslovna putovanja naših inženjera su nešto što je u našemu poslu svakodnevica, tumači direktorica hrvatskog ureda.

Metal Shark ima velike planove u Hrvatskoj, jer intencija je da riječki ured naraste na četrdesetak zaposlenih, a u rad tvrtke bit će uključena i povezanost s riječkim Tehničkim fakultetom s kojeg će se regrutirati budući inženjerski kadrovi.

Godišnje 250 brodova

– Ono što Metal Sharku nedostaje jako su kvalitetni kadrovi, a to ima Tehnički fakultet. Stoga se planira regrutirati studente još za vrijeme studija, razmišlja se i o stipendijama te o uključivanju studenata nižih godina u projektantski proces. Naime, naši su inženjeri jako kvalitetni, traženi i cijenjeni. Oni bez problema svojim znanjem mogu konkurirati u drugim zemljama i zbog toga inženjeri obrazovani na Tehničkom fakultetu lako pronalaze posao u Hrvatskoj, ali i inozemstvu. Sama sam završila taj fakultet i to upravo brodogradnju pa znam iz vlastitog iskustva kako taj kadar kotira. Kvaliteta kadra razlog je i dolaska Metal Sharka u Hrvatsku, a radi se o grupaciji koja je sposobna godišnje izbacivati preko 250 brodova. Na današnji dan, Metal Shark u knjizi narudžbi broji 41 ugovoreni prototip od kojih svaki za sobom vuče seriju brodova čime ukupan broj fizičkih plovila koje je potrebno izgraditi prelazi brojku 500, navodi Duletić.

U planu je s Tehničkim fakultetom pokrenuti i zajedničke znanstveno istraživačke projekte, dok je srednjoročni plan Metal Sharka širenje proizvodnog pogona u Europi i Aziji što bi se trebalo realizirati u narednih nekoliko godina. Duletić kaže da s obzirom na svoju viziju orijentiranosti prema naprednim morskim tehnologijama, čistom transportu, autonomnom upravljanju, Metal Shark ulože iznužetna sredstva i napore u razvoj inženjerskog kadra sposobnog odgovoriti na najsloženije zahtjeve svojih klijenata i partnera.

– Vizija poslovanja naše inženjerske tvrtke je kvalitetnim i pravovremenim odzivom prema našim klijentima, osigurati zdravi i održiv rast poslovanja kojim ćemo uz zadovoljenje kontinuiranih potreba američkog brodogradilišta, biti sposobni prodavati svoje znanje na svjetskom tržištu uvijek potpomognuti etabliranim imenom našeg američkog principala, navodi direktorica.

Iako Metal Shark Croatia trenutno radi projekte isključivo namijenjene američkom tržištu, među kojima je i niz vojnih projekata, intencija je riječki ured američke tvrtke etablirati na svjetskom tržištu kako bi rijetko znanje i lokalna inženjerska struka bili dostupni svim zainteresiranim brodograditeljima.

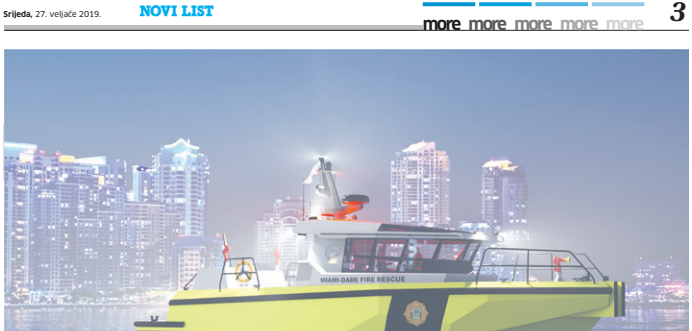

Od vojnih plovila do luksuzne jahte

Čak 80 posto proizvodnje Metal Sharka realizira se za američku vojsku i obalnu stražu, no kako navodi tehnički direktor Metal Sharka Croatia, Dražen Debelić proizvode se i putnički katamarani namijenjeni za relaksaciju prometa u velikim gradovima poput New Yorka, New Jersaya, New Orelansa, plovila za prijevoz posada do odobalnih objekata, plovila za gašenje požara, luksuzne jahte, ali i »fishermani« koji služe i za zabavu i za ribarenje. Tako riječka ekipa inženjera trenutno projektira luksuznu jahtu katamaranske forme za 8 putnika i 7 članova posade čiji je naručitelj iz Miamia. Jahta će biti duga 48 metara i kompletno izgrađena u aluminiju.

– Projektiramo i novu generaciju aluminijskih jednotrupnih plovila namijenjenih gašenju požara, borbenim i logističkim potrebama te drugim sigumosnim misijama. Riječ je o plovilu dužine nešto više od 15 metara koje će pri punom opterećenju postizati brzinu veću od 42 čvora, uz impresivne maritimne sposobnosti. Jedna od specifičnosti projekta jest i sama konstrukcija nadgrada koje postavlja novi standard za vidljivost i sigurnost. Takav dizajn značajno poboljšava pregled, pogotovo kada se radi o noćnim misijama ili operacijama tijekom dužih razdoblja smanjene vidljivosti, pojašnjava Debelić.

Na popisu radnih zadataka riječkih inženjera je i plovilo s mogućnošću potpunog autonomnog rada s upravljanjem putem daljinske kontrole bilo na brodu ili u obližnjem matičnom brodu.